

ที่มาของคำว่าความสงบเรียบร้อยของประชาชน

สังคมไม่ว่าจะหรืออารยะอาจมองได้ในรูปศูนย์รวมแห่งสถาบันต่างๆ ของมนุษย์ซึ่งต่างมีความมุ่งหมายที่จะดำรงไว้ซึ่งความสงบเรียบร้อยของสังคม สถาบันเหล่านี้ อาจจะมีวัตถุประสงค์อื่นและเพื่อสนองความต้องการอย่างอื่น แต่การบรรลุถึงความสงบเรียบร้อยย่อมเป็นมูลฐานอันสำคัญที่สุด

ทำไมความสงบเรียบร้อยของสังคมจึงเป็นสิ่งที่มีมนุษย์ทุกหมู่เหล่าแสวงหาคำตอบอาจจะมีได้หลายอย่าง แต่ที่สำคัญอย่างหนึ่งคือ เพราะสวัสดิภาพของมนุษย์ต้องการซึ่งความสงบเรียบร้อยอย่างน้อยที่สุดก็ให้เป็นการเพียงพอเพื่อเป็นหลักประกันว่าความจำเป็นขั้นมูลฐาน เช่น การหาอาหาร ที่อยู่ ยารักษาโรค และการอบรมเลี้ยงดูบุตรจะต้องอยู่ในระดับที่น่าพอใจ มีโชอยู่ในระดับที่ระส่ำระสายและขัดแย้งอยู่เป็นนิจ แต่อยู่บนรากฐานแห่งความสงบเรียบร้อยมีความมั่นคงพอสมควรด้วย

ความสงบเรียบร้อยของสังคมบรรลุถึงอย่างไร สิ่งนี้มิได้เกิดขึ้นตามธรรมชาติโดยปราศจากความพยายาม นับแต่มนุษย์เริ่มเข้าอยู่ร่วมกันเป็นหมู่เหล่า ร่วมมือกันจัดหาสิ่งจำเป็นแก่ชีวิต มนุษย์ประสบกับความจริงว่า มีอาจวางใจได้ว่าสมาชิกทุกคนจะปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของสังคม แม้แต่ในสังคมซึ่งมีความกลมกลืนกันที่สุด ก็ยังมีปัญหาของผู้ที่ปฏิบัตินอกวิสัยอันกรอกรอยเกิดขึ้นเสมอ ด้วยเหตุนี้เทคนิคการควบคุมสังคมจึงถูกพัฒนาขึ้นในทุกสังคม เพื่อจัดการปัญหาความสงบเรียบร้อยของสังคม

ในสังคมเริ่มแรก ความสงบเรียบร้อยของสังคมเกิดขึ้นจากความกลมกลืนกับค่านิยมมูลฐานเป็นหลักใหญ่ เสริมด้วยระบบเครือญาติ (Family clan) อันแน่นแฟ้น พิธีกรรม ข้อห้าม ศรัทธาในศาสนาซึ่งทุกคนยอมรับ และจารีตประเพณีอย่างไรก็ดี เมื่อสังคมสลับซับซ้อนมากขึ้น มาตรการที่ใช้เพื่อได้มาซึ่งความสงบเรียบร้อยของสังคม การระงับข้อพิพาท การดำรงไว้ซึ่งจารีตประเพณีก็ยุ่งยากมาก

มีโครงสร้างสูงชันและไม่เกี่ยวกับบุคคลใดบุคคลหนึ่งโดยเฉพาะ สถาบันทางกฎหมายซึ่งมีรูปแบบซับซ้อนก็เข้าแทนที่สถาบันเก่า ๆ ในการจรรโลงความสงบเรียบร้อยของสังคม^(๑)

ต่อมาจึงได้มีการบัญญัติกฎหมายลายลักษณ์อักษร ซึ่งริเริ่มโดยชาวโรมันเป็นครั้งแรกในโลก และกฎหมายโรมันนี้เองคือที่มาของแนวความคิดเรื่องความสงบเรียบร้อยของประชาชน^(๒)

แนวความคิดเรื่องความสงบเรียบร้อยของประชาชนปรากฏต่อมาใน

The *statuta odiosa* of the *Statutum* of the Middle Ages ซึ่งได้ถูกถ่ายทอดไปยังประเทศทางตะวันตกโดยแบ่งเป็น ๓ กลุ่มดังนี้คือ^(๓)

๑. กลุ่ม ฝรั่งเศส-อิตาลี
๒. กลุ่มเยอรมัน
๓. กลุ่ม แองโกลแซกซัน

ต่อมาคำว่าความสงบเรียบร้อยของประชาชน (*L'ordre public*) จึงปรากฏอยู่ในมาตรา ๑๑๓๑ และ ๑๑๓๓ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งฝรั่งเศสโดยคำเนิรรอยตามกฎหมายโรมันดังกล่าว^(๔)

ในทำนองเดียวกัน มีหลักฐานยืนยันว่าคำว่าความสงบเรียบร้อยของประชาชนของอังกฤษ (*Public Policy*) นั้นยืมมาจากกฎหมายโรมัน^(๕)

(๑) วิสารุพันธ์ เรื่อง เกม, หน้า ๔๑-๔๔.

(๒) อุกฤษ มงคลนาวิน, คร. เรื่อง เกม, หน้า ๑๓.

(๓) Istvan Szaszy, *International Civil Procedure*, (Budapest: A.W. Sizthoff-Leyden, 1967), pp. 177-178.

(๔) อุกฤษ มงคลนาวิน, คร. เรื่อง เดียวกัน หน้า เดียวกัน.

(๕) O. Hood Phillips, *A First Book of English Law*, (6th ed.; London: Sweet & Maxwell, 1970), p. 103.

และคำว่าความสงบเรียบร้อยของประชาชนของเยอรมัน (OFFEN LICHE ORDNUNG)
ก็สืบมาจากกฎหมายโรมันเช่นกัน (๖)

ฉะนั้น คำว่าความสงบเรียบร้อยของประชาชนของไทยก็สืบมาจากกฎหมายโรมัน
ด้วย เพราะคำ ๆ นี้เราเลียนแบบมาจากประมวลกฎหมายแพ่งฝรั่งเศสซึ่งดำเนินรอยตาม
กฎหมายโรมัน (๗)

(๖) Szaszy, op. cit. p. 177.

(๗) อุกฤษ มงคลนาวิน, กร. เรื่องเดิม, หน้า ๑๒.